

[Transcript] Vinohradská 12 / Proč pořád tolik kouříme

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12. Dnes s editorou, že netou nímcovou. Častože během posledních 11 let počet kuřáků v Česku klesá stále u nás kouří čtvrtina populace. Nejvíce ich začíná kouřit ve věku 15 až 19 let.

Pravidelní kuřáci pak s vládou zadem vykourit 24 cigaret.

Počet uživatelů elektronických cigaret nebo nikotinových sáčků.

Zahrývané tabákové výrobky už nebudou moc mít různé příchutě.

Češi, národku řáků.

Podle posledních dat, nikotinové výrobky užívá třetina populace.

Proč se to zatím v Česku vnepodařilo výrazně snížit?

A co by se muselo změnit, abychom se stali smou při společností?

Probídáme s Kamilou z Volskou, z centra pro závislé na tabáku všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

Dnes je čtvrtek, osmého června.

Dobrý den, vítejte ve studiu Vinohradské 12.

Dobrý den.

Státní zdravotní ústav před několika deny přišel se zajímavými čísli s novým šetřením a to, že zhruba čtvrtina Čechů kouří tabákové výrobky,

další jednotky procent užívají elektronické cigarety nebo zahrývaný tabák.

Takže vlastně ve výsledku, asi třetina populace užívá některé z těchto výrobku.

To máme opravdu tolik lidí závislých na nikotinu.

Já bych to pozornost s dovolením upřela hlavně na tu štvrtinu lidí, která kouří, protože to jsou osoby v nejvyšším ryzyku, protože užívají spalovaný tabák.

Na jistě ty další výrobky, které obsahují třeba nikotin nebo zahrývaný tabák, mohou mít nější ryzyka, ale co je nejhorší, tak je spalovaný tabák.

A když jsem to nakoušla, tak zahrývané výrobky k tomu také patří, k tomu vysokému ryzyku.

A co se týče teda toho množství populace, která užívá nikotinové výrobky?

Ptala jsem si, jestli opravdu máme tolik lidí závislých na téhle láce.

Ta závislost se dá posuzovat, my umíme určit, kdo závislý je, ale můžeme říct, kdo závislý není.

Ta závislost může být fyzická, která se dobré projevoje, nebo je vidět, jak se projevoje, když člověk nekouří nějakou dobou nebo neužívá ten svůj příprav, jak tak trpí abstrnečným příznaky a nebo může být také psycho-sociální, většinu to bývá kombinace obou těch typů závislosti.

A co to vypovídá o společnosti, pokud něco?

Společnost dělá to, co její dovoleno.

Respektive používá to, co je dostupné.

Vše roce dostupné jsou cigarety.

Ty jsou vše roce dostupné, hlavně cenově.

Ta cenová dostupnost se porovnává jaké množství, nebo že stejné množství cigaret si pořídím za jaké procentoplatu a v současnosti si pořídím nezamějšší procentoplatu styní množství cigaret, nejtrá v porovnání z roce 2007.

Čely, ta dostupnost je u nás pořád vysoká.

[Transcript] Vinohradská 12 / Proč pořád tolik kouříme

Ty cigarety jsou vše roce dostupné i ve smyslu toho, že si můžeme koupit kdekoliv v obchodě s potravinami, kde i v místě prodeje reklama na titabákové výrobky a reklama je i na vlastních krabičkách od cigarec. Nemáme jednotné balení. I přes tu vysokou dostupnost, o které tady mluvíte, tak podle ministra zdravotnictví těch kůřáků klasických cigaret ubývá. Ačkoliv se pojdí kůřáků v populaci postupně snižuje, tak to snižování není tak rychle, jak bychom si přáli. A jak moc třeba v posledních 10-15 letech? Ten poklés podle dát státního zdravotnického ústavu je možné pozdravat od roku 2012. Do této by to bylo někde kolem 28-30%, ten výskid kůřák svých populaci a klesá to teda postupně těm 24-em současným procentům. Tedy je potřeba zdůrazňovat nutnost prevence, užívání, ale posíli i ten výskum důvodu, užívání důvodu v zniku závislosti těchto. To, jak rychle je ten poklés, nevím, můžeme být spokojení, když vidíme, jaká je prevence vývných zemích, třeba ve Velké Britány 13%, v USA taky 13%, a rada zemí má plan endgame, čili konec hry, kdy chtějí, aby prevence kouření v populaci klesla pod 5% a mají k tomu nějaký datum, do kterého to chtějí docílet. Jak se jim to dáří? Nebo proč u nás se to zetím teda nedáří? U nás se to nedáří i z toho důvodu, že máme jenom částečně některá opatření, která pomáhají snižovat prevenci kouření. Máme zákaz kouření ve vnitřních společných prostorech od roku 2017. Kouření není normální, protože příroda by jinak vybavila lidi kouřenem. Slovo dalo slovo a napadlo nás, že teda poslední den, kdy se může vosporá kouřit, že pořádně zahulíme tady místní hospodu.

[Transcript] Vinohradská 12 / Proč pořád tolik kouříme

Vadívám to, pochopitě nebře máte nějaký apetit,
aromá jídla a tak dále.

A v tom, když vám tam někdo zapálí cigaretu,
no tak vám to skazí.

A vidíme jakú snahu o zvyšování,
tedy je zpotřebný daně.

Milijardy na víc by mohlo zajišťit
zvýšení takzvaných daní z neřestí.

Z tabáku chce stát vybrat o 6 miliard víc.

Krabička cigarece podle ekonomů
až splhá během pár let až na 200 korun.

Přesto to příkuřáky, ale neodradí.

Co nám chybí, tak je to jednotné balení.

To má třeba velká Britány od roku 2016.

Představme si to, takže naši krabičky o cigaret
mající obrázku a varování,

ale je tam prostor pro to tabákovou firmu,

že si může natisknout název těch cigaret
cvům barvou písmem a podobně tam možnost
nějakou pro grafické vyjádření,

když se záklazí se komunikace s záklazníkem.

To je ta reklama.

Co je zajímavé, tak je, že existuje
meziresortní pracovní skupina

při ministerstvu zdravotnictví

a jejím účelem je koordinovat

ty závazky, které má Česká republika,

které plnou pro Českou republiku

z toho, že ratifikovala rámcovou umluvu

o kontrole tabáku.

Kromě ministerstva zdravotnictví

tam zase dá ministerstvo financí,

které je zodpovědné za nastavování

spotřební daně,

pak ministerstvo průmyslu obchodu.

V jeho řestci jsou právě ty

ta reklama.

Takže tam mě třeba problém v tom,

že ministerstvo

průmyslu obchodu nahlíží na tabákové výrobky

jako na běžné spotřební zboží

a brání se tomu,

aby byla zakázána reklama v místě

prodeje, aby se prodeji

přesun do specializovaných prodejen,
což je třeba v Australii běžné.
Vládno je se to i v Británi.
A ministerstvo zemědělství
zase brání vydyskuzi o jednotné balení.
A ty země, které jste změňovala,
kde je ta prevalence
dnes už nízká,
tak co tedy všechno dělají proto,
aby měli takové hlevý sledky?
Já bych asi uvedla příklad té
velké Británie, kde sučasnosti
prevalence kolem 13%
mají jednotné balení.
I Švecko vlastně teď avizovalo,
že už bude smoky.
No, tam je jsem do roku 2025.
Velká Británie je 2030,
porud mě to má Australie
a USA.
Finsko myslím má do roku 2040
do konce cíl klesnout pod 2%
kuráku v té populaci.
A vedle těch opatření
samozřejmě tam je důležitá nabídka ležby,
to, že je hrazená farmakoterapie,
čili ležba
nasnížování abstveničních příznaků,
třeba u kuráku, který jsou přijatí
k hospitalizaci
a proplácení pojišťovnámy.
A když se bavíme o těch procentech,
to se stále bavíme o
uživatelích klasických cigaret,
ne o těch,
kteří užívají třeba te elektronické cigaryty
nebo zahříváný tabák.
Vřesně tak.
Ten endgame je
ve smyslu toho, že se nebude
užívat nebo kouřit klasické cigaryty.
Tabák, který hoří.
Mezi mladými lidmi jsou stále oblíbenější
právě ty elektronické cigaryty

a nikotinové sáčky.

Je to lepší varianta,
než klasické cigaryty.

Tak pokud bychom to porovnávali
s klasickými cigaretami, tak jako učitě.

Učitě to jako...

A tam s tím nejsou střeby
spojene nějaké zdravotní komplikace,
protože víme, že u klasického kouření
tam hrozí rakovina a plic asi nejčastí,
tak s tím elektronickými cigarety
nebo nikotinové mesáčky, tam není nic pojené.

U těch klasických cigaret
nemocníka dva skvárního aparátu,
to znamená infarkty seděční a moskové mrtvice,
to je taky na co umírají češi nejvíce
a zbytečně předčasně,
když kouří cigaryty.

A samozřejmě nikotinové sáčky
ani elektronické cigaryty
nejsou určeny nekuřákům,
protože nějaká zdravotní rizika
mít mužou.

Já jsem přesvědčený, že neexistuje dostatek
opravdu vědeckých studií,
které by jasně říkali,
jaké jsou dlouhodobé rizika
ale když to dáme na tu váhu
klasická cigareta na vapování
elektronické cigaryty
tak je to o 95% řízení
zdravotního rizika.

Když říkáte, že nepatří do ruky nekuřákům,
ale já jsem to pochopila,
když se vlastně vlastně už dnes
nezačínají s cigaretami,
ale s těmi elektronickými cigaretami
nebo s těmi různými dalšími variantami.

To je taková hypotéza,
že když se vidí v populaci,
že klesá procento kuřáků
mezi těmi nejmladšími,
mezi mladistvími
a stoupá užívání

elektronických cigaret,
tak je to proto,
že potenciální uživatele
těch klasických cigaret přešli
elektronické cigarety.
To je něco, co je vydětrá ve Velké Britány.
Ještě se to potvrdí u nás,
to ještě uvidíme, těch dát tlení tolik
a ta prevalence kouření u nás
mezi těmi mladými
až tak nějak zázračně neklesá
a zase to může být v ruku v roce
s tím, jaká máme opatření kontroli tabáku.
Říkáte, že u těch elektronických cigaret
a u těch nikotonových sáčků
více méně nejsou žádná zdravotní rizika?
Vy se to dával doporovnání
s tymi klasickými cigaretami.
Určitě
není doporučení ve smyslu toho
radí, než aby se začali kouřit
tak si ve své nikotonový sáček
elektronickou cigaretů.
Tak to úplně myšleno
není, tedy by je to nikdo takhle
jako aktivně nemůže doporučovat.
To je nesmysl.
Je jenom o tom, že bude nějaká skupina
lidí, která chce experimentovat,
chcela chce užívat nikotin
a pokud se to
ve společnosti dostane do rukou
ideálně nad 18 let těm lidem
což s nedějání cigaretami
tak je to prostě ich jako nějaké
vydomé rozhodnutí.
Ta rizika u nikotin na živního organismu
a hlavně u těch nikotonových sáčků
se je možnost vzniku
závislosti na nikotinu
a případně nějaké akutní otravy
protože se to velmi slando užívá
a vloží se to prostě
mezi horní, leta, dáseň

mnohem větších.

No uvolí se to relativně rychle tenhoštím nikotinu a typickým takým příznakemi nevolno zvracení.

Vy jste mluvila o tom, že při ministrstvě zdravotnictví funguje nějaká pracovní skupina, která řeší jak dál s těmi tabákovými výrobky naložitastou politikou.

Za vás jaký by měl být ideální výstup z téhle skupiny, co všechno by se mělo změnit, aby tedy i v Česku se snižoval početku ráku, výrazní.

To vlastně pořád opakujeme.

Pořád se snažíme předkládat ta data, protože

dukazy proto jsou, že pokud ze mě přijme jednotné valení, tak klesá, hlavně prevalence mezi těmi mladými lidmi, protože klesá atraktivita těch krabiček.

Takže to je prokázane, když jsou ty cigarety hodně drahé, tak...

No, že bysme to přepočítaly, tak v Austrálii, přepočtem by to bylo 400 korun.

Což by odradilo samozřejmě spíš lidi, kteří ještě

nebo kteří váha, jestli mají bez začínat kouřit. Samozřejmě pro lidi, kteří jsou závislí na tabáku, tak by to mohl být problém

a ještě bych vlastně řekla k těm daním, co Česká republika má, tak je, že má nižší daň na řezaný tabák.

Takže vlastně kuráci nejsou motivovaní přestávat kouřit, nebo přecházet nám méně ryzykové varianti, protože si můžou balit.

Ještě letos na podzim

začne v Česku platit

další omezení tabákových výrobků konkrétně těch zahříváných.

Mentolové nebo třeba melounové

už si lidé nekoupí.
Prodej ochucejních
náhražek klasických cigaret
zakazuje, že je to
nejlepší.
Ještě letos na podzim
začne v Česku platit
další omezení tabákových výrobků
konkrétně těch zahříváných.
Náhražek klasických cigaret
zakazuje novela zákona o ochraně
veřejného zdraví, kterou v pondělí
podepsal prezident Peter Pavel.
Směrnici Evropské unie
měli členské státy přijmout nejpozději
v Červenci, platit začne
3.20. Žína.
Podobný zákaz už se týká ochucejních
klasických cigaret nebo tabáku
na balení cigaret.
Například vaporizéru nebo nikotinových
výrobci, ale omezení zatím nedotkne.
Proses nám zprávi to kritisoval
národní protidrogový koordinátor
jen vřich v obořil.
Podle nejto těž právě tyto výrobky
lákají nové, mladé kuřáky.
Kolik lidí se u nás
ze závislosti
léčí nebo chce léčit
a fungují v tom nějak zdravotní
pojišťovny přispívají třeba na léčbu?
Se v roce 2021
podle zdravotních pojišťoven
je jich dát vyplenolo,
že asi 70 lidí ročně
prošlo vlastně tou intenzivní léčbu
závislosti na tabáku,
když se vymete, že v České republice
kolem dou milionů
a kuřáků, tak je to zemniko prahu.
Ta úspěšnost je relativně vysoká
v těch centřech, kolem 40%,
což vychází i v těch ostatních

světových centřech,
ale samozřejmě není cílem,
aby každý kuřák nemusí
někdy můžu stačit
podporá ze strany ošetřujícího lékaře
do poručení.
Tady máte informace, jak přestatku řídit,
nebo nějaké mobilní aplikace,
existují národní linka, kde mohou poradit.

A
ty zdravotní pojišťovny
přispívají z nějakého takzvaného fondu
Prevence

částečně zpětně proplácení léky
na snižování abstenční příznaků,
pokud mají ti lidé potvrzení,
bude z nějakého centra
závislosti na tabáku
a nebo centra přílákárnách
pro odvykání kouření.

Vy jste říkala, že ta úspěšnost
je 40%, jak přesně tá léčba vypadá,
když bych vám přišla,
že si chci tedy veletit ze závislosti.

Co se mnou uděláte?

Dáte mi dorvky elektronickou cigaretu
nebo právě tě léky třeba nějaké?

No, míří byste strávil asi hodinu
hodinu až dvě povídáním o tom,
jaké je vaše typické
akurácké situace.

Práváme, že by byla vysoká, protože
už to, že jste dorazila, znamená,
že jste motivovaná, že jste mě co chcete dělat,
tak to je samozřejmě bez té motivace, to nikdy nejde.

Ale zkusit se do předů představit
svůj den bez cigarety,
to je strašně důležité pro tě lidi,
aby vyděli, že to, když budou úspěšní,
tak je to z 95%, protože se rozhodli
a ne, protože zatím
stojí nějaká berlička
z lékárny.

Ty léky, ty berličky, snižují abstrakční příznaky.

A když jste měli podrážděný,
tak drivnou později po té cigaretě asi sáhnu.
Vyléčit se závislosti na tabáku
není jednoduché.
Přibývá lidí s vážným
průběhem rakoviny plic.
To jsou uzačala každou.
To je panická atakau.
Ježi jste jediná nemoc, která by nebyla kouřením
zhošována.
Česká republika jsou přibližně 2 miliony
kůřáků.
Už jste také zmínila,
že u nás je zákaz kouření
v společných prostorách.
To vychází z proti kůřáckého zákona,
který u nás tedy platí 6 let.
Tedy, když začínal platit
v tom roce 2017, tak my lékaře říkali,
když jsem si ptala teda na teď
nějaké dopady do zdravotnických
statistik, tak mi říkali, že je potřeba
počkat a spoň pár let, než se to
někam propíše, teď je to tedy 6 let.
Už vidíte, že by
opravdu to mělo nějaké pozitivní dopady
do zdraví populace.
18. vidal úzistickou zprávů,
což bylo pár let
vlastně no, nebo je v roce 18.
To byla předběžná data,
a která už ukazovala, že pokleslo
procentovou spitalizací pro akutní infarcty
myokardu, pro angínu Plectoris
a i s chemickou chorobu sedeční.
A to je vlastně dopad
toho opatření, který byl
zaznamenán celosvětově.
Inou publikaci v České republice
jsem nečetla, myslím, že to nikdo nepočítal.
Jak se na to lidé vlastně zvykli
a chtěli by, pokud by to šlo,
chtěli by ty kůřácké podniky
zpátky vůbec už?

To opatření než bylo schváleno,
tak mělo velkou podporu ve řejnosti
asi 68% populace
bylo rozhodně, nebo
spíše pro ten návrh
a asi víc než polovina kuřáků
s tím taky neměla problém, takže
myslím si, že se to
jako přijalo společensky
a
že nikdo to asi zpátky úplně nevyhledá,
protože se potom až tak nestíská.
A šlo by nebo měl by stát
iště přitvrdit a zakázat se
kouření na zahrádkách a podobně?
To je spíš asi politická otázka.
Já se akorá dovrů představit,
že lidé, kteří bydlí nad tą zahrádkou
a třeba v letích měsících jim tam dé ten kouř
nemají třeba možnost
a jak jinak vytrad,
tak je to pro ně velmi náročné.
Expertí z Ting-Tanku
racionální politiky závislosti
v úterí doporučili vládě
aby v rámci toho takzvaného
konsolidačního balíčku
víc zdaněla klasické cigarety
než ostatní tabákové výrobky
s tím předpokládám souhlasíte.
Jak by ta daněla být vysoká?
No, ono se doporučuje,
aby ta cena počítela i z inflací.
Takže tom se říká realná cena.
Nejsem ekonom,
ale ta data proto jsou
a ta doporučení také.
A jak jsem říkala, mělo by sotíkat
i zahrívaného tabáku a hřezaného tabáku.
To vysoké danění.
Kdy odhadujete, že by Česko
tedy taky mohlo být smokvý společnosti?
Toho odhadu se bojím.
Podeme doufat,

že příslušná menesterstva
nějak postupně dojdou
k tomu, že ta opatření
jsou pro lidi.
K tomu kurát s tvým tempem
jako dosud, tak se tam dostaneme
asi zahodně dlouho.
No, asi zahodně dlouho, no.
Jako čekat, že spontáně to poklesne
je dobrý se tím přestavit ty lidi.
Jeho, že prostě čím
pomaleji to bude klesá,
tak prostě tím víc lidí máme pořád
ohrožených tím
kurením spolevaného tabáku.
Tak díky moc za vaše slova
vysvětlení situace.
Také děkuji.
Tohle už je všechno
z dnešní Vinohradské 12
z pravodajského podkástu
Českého rozhlasu.
Z doktorou Kamilou z Volskou
z centra pro závislé na tabáku
jsme řešili, proč je v Česku
stále tak rozšířené kouření
a jaké kroky by pomohli to změnit.
Z jítřejší epizodou vás
bude provázet zase matíska lidský.
Ty zbylé můžete posluchat
ve všech podkástových aplikacích
na webu irozhlas.cz
nebo v aplikaci můjrozhlas.
Naslišenou příště.